

Šmílův DAF

23. tevet 5770

9. leden 2010

začátek šabatu: 16:00

konec šabatu: 17:14

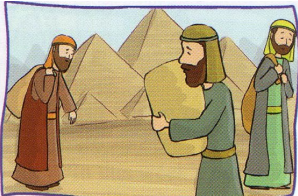
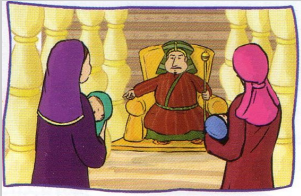
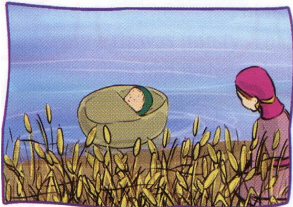
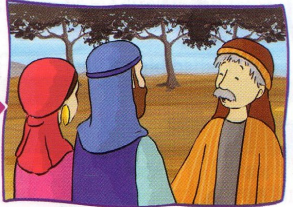
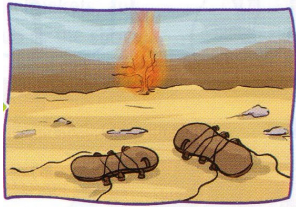

Šmot

Časy z Kaluach.net pro týden této sidry

čas tfilin 6:45 | šma jisrael do 8:59 | mincha od 12:30

západ slunce 16:19 | tři hvězdy 16:57

		
V Egyptě nastoupil na trůn nový f---n, který neznal Josefa.	Nařídil, aby Židé stavěli města Pitom a Raamses a všemožně jim z-----l život.	Dvěma židovským porodním babám dokonce nařídil zabít každého narozeného ch----e.
		
Jocheved porodila syna a tři měsíce ho skrývala. Pak ho dala do k----u a poslala po Nilu.	Chlapec (Moše) vyrostl. V obraně zabil Egyptřana a uprchl do Midjanu, kde se oženil s C-----u.	Když pásal ovce, všiml si h-----o keře. Bůh k němu promluvil: „Zuj si boty, stojíš na svaté půdě.“

Alijot v kostce

Kohen: Sidra začíná písmenem VAV (A toto jsou jména), aby bylo jasné, že zrod židovského národa souvisí s výběrem praotců popsaným v knize Berešit. Baal haTurim v úvodních slovech druhé knihy vidí akronym pro známou povinnost číst každý týden „Dvakrát text, jednou překlad.“ (A kdo tak činí s láskou, dožije se vysokého věku.) Výčet Jákovových potomků v Egyptě. (Obecně se dá říct, že Bůh židovský národ rád a často počítá; jméno Reuven se v Tóře opakuje 39krát, Jehuda 49krát. A Josef dokonce 177krát.) Josef a jeho bratři zemřeli, v Egyptě nastoupil nový faraón, který „neznal“ Josefa. Mimochodem, když někomu prodáte starší věc, o které tvrdíte, že je zcela nová, má kupec nárok na zrušení obchodu? To (halachicky) záleží na výsledku sporu mezi Ravem a Šmuel, jestli v Egyptě nastoupil skutečně nový faraón nebo se jen ten starý změnil. Obrovská populační exploze – ze sedmdesáti potomků Jákova se rodí velký a početný národ, kterého se bojí i faraón. Faraón nařizuje zabíjet novorozené chlapce. Porodní báby odmítají faraónův rozkaz plnit a Tóra doslova píše, že „oživil chlapce“, protože se jejich zásluhou udrželi na živu i ti novorozenci, kteří by jinak zemřeli.

Levi: Faraón nařizuje topit všechny (i nežidovské) chlapce v Nilu. Amramovi a Jocheved se rodí chlapec, kterého po čase z Nilu vylovila faraónova dcera Batja (Bitja). Batja dala chlapci jméno Moše a ač měl Moše deset jmen (Jered, Chever, Jekutiel, Avigdor, Avi-Socho, Avi-Zanuach, Tovja, Hejman, Šemaja), z vděčnosti k Batje užívá Tóra stále jen to jedno – Moše.

Šliši: V patnácti větech se Moše se vydává mezi své bratry, zabíjí Egyptřana, prchá z Egypta, zachraňuje Jitrovy dcery a žení se s Ciporou.

Revii: Moše pase tchánovy ovce. Bůh se zjevuje Mošemu v hořícím keři a sdělujeme mu plán na záchranu židovského národa a Mošeho roli v něm. Moše se ptá klasickou otázkou: „Proč zrovna já?“ Bůh (EHJE AŠER EHJE) ho přesvědčuje.

Chamiši: Moše dostává konkrétní úkoly a Aharona jako pomocníka.

Šiši: Moše se vrací do Egypta. Obřízka Mošeho syna Eliezera. Setkání s Aharonem.

Švii: Moše žádá propuštění židovských otroků. Faraón odmítá a ještě otrokům ztěžuje jejich práci.

Haftara (Ješajahu 27:6-28:13 a 29:22-23): Proctví o vyhnání a vykoupení za zvuků velkého šofaru.

Poznej a chraň (GEDOLIM)

Rabi Jonatan Ejbenšic, Eybešic i Ajbešic, prostě rabín z Ivančic.

Talmudista, kabalista a pražský dajan. Rabi Jakovem Emdenem byl obviněn z šabatajismu, což vedlo k hořkému sporu (Emdem vs Ejbenšic), který rozdělil rabínskou Evropu poloviny 18. století.

Rabi Ejbenšic žil v letech 1690-1764. Narodil se v Krakově, studoval v Prostějově a Holešově a od roku 1715 působil v Praze jako ROŠ JEŠIVA a výtečný kazatel. Těšil se velké vážnosti.

V roce 1750 se stal rabínem *Tři komunit* (Hamburk, Altona, Wandsbek).

Napsal na třicet halachických děl (např. *Urim vetumim*, *Kreti ufleti*) a komentáře (*Jearot Dvaš*, *Tiferet Jehonatan*). Svůj spor s Emdenem popsal v knize *Luchot habrit*.

Otec rabi Ejbenšice byl rabínem v Ivančicích na Moravě.

Rabi Jaron Ben David: Lásky a bázeň

Jsme natolik zvyklí brát vážně slova Gemary (שכר מצוה בהאי עלמא ליכא) o tom, že na tomto světě není spravedlivé odměny za dobré skutky, že ani nepátráme po tom, jak se Bůh na tomto světě odměňuje spravedlivým. Ani v Tóře ostatně není mnoho míst, ve kterých bychom se mohli dočíst o konkrétní odměně, kterou by člověk od Boha dostal za vykonání dobrého skutku.

Přesto nám v Tóra v naší sidře sděluje, že: „Porodní báby se bály Boha, nečinily, jak jim řekl král egyptský, a nechávaly chlapce žít... Bůh proto bábám činil zadobře... A protože se báby bály Boha, učinil z nich významné rody.“ Čím jsou výjimečné činy porodních bab, že si zasloužily okamžitou odměnu?

Je třeba si povšimnoutu přesného znění faraónova příkazu: „Při rození Hebrejek dozírejte na porodní kameny a je-li to syn, zabijte ho, a je-li to dcera, ať žije!“, neboli aktivně zabíjejte chlapce a buďte pasivní v případě dívek. Báby však porušily obě části královského rozkazu. Nejen že nezabíjely chlapce, ale ony i aktivně pomáhali právě narozeným děvčatům, jak dokládá Talmud v traktátu Sota, kde se uvádí, že dětem poskytovaly vodu a jídlo. Midraš (Šemot Raba) jde ještě dál a popisuje, jak porodní báby sháněly jídlo pro chudé rodičky u bohatých a když viděly, že se má narodit mrzáček nebo slepé dítě, modlily se za jeho zdraví, Bůh jejich prosby vyslyšel a narodily se zdravé děti. A pokud se zdálo, že porod ohrozí život matky či že dítě po porodu nemá sílu k životu, opět se modlily a Bůh opět vyslyšel jejich slova.

Co přimělo porodní báby k jejich činům? Byla to lítost nad nemluvnaty? Soucit s rodičkami? Nenávist k faraónovi? Ne. Tóra nám přeci říká, že: „Porodní báby se bály Boha, nečinily, jak jim řekl král egyptský, a nechávaly chlapce žít.“ Příčinou tedy byla bohabojnost.

Rambam ve svém komentáři k Desateru vysvětluje rozdíl mezi pozitivním příkazem „Pamatuj na den šabatu“ (ZACHOR) a zákazem „Dodržuj dne šabatu“ (ŠAMOR). Podle něj je základem pozitivních příkazů láska, zatímco zákazy vyvěrají z bázně. Strach brání v konání, láska vede k činům. Z této logiky by měla bohabojnost porodním bábám bránit ve vraždění dětí, ale neměla by je přimět k péči o novorozence. Tak co je tedy přimělo?

Ještě u jednoho hrdiny Tóry se dozvídáme o odměně související s činem motivovaným bohabojností. Avrahamovi Bůh říká: „Teď jsem se přesvědčil, že se bojíš Boha a neodepřel jsi mi svého jediného syna... A pro tuto věc, kterou jsi učinil, žes mi neodepřel svého syna, svého jediného, ti budu žehnat a rozmnožím tvé sémě jako hvězdy na nebi a jako písek na mořském břehu a tvé símě dobude bran svých nepřátel!“

Podle rav Goldvichta je ovšem celá Akeda (obětování Jicchaka) kombinovanou zkouškou bázně a lásky. Samotný akt obětování sice byl zkouškou Avrahamovy bohabojnosti, ale již úvodní věta hovoří o „synovi, kterého miluješ“.

Je jistě chvályhodné podvolení se Boží vůli, které vede k tomu, že se člověk z úcty chová jinak, než by se choval „normálně“, ale ještě cennější je, pokud člověk ze stejného důvodu (z bohabojnosti) osvobodí svou lásku a sílu a napne je k naplnění Boží vůle. Pak člověk jedná nejen z bázně, ale zároveň i z lásky.

A to je přesně případ porodních bab, které ve své bohabojnosti našly, tak jako jejich praděd Avraham, důležitou přísadu lásky. Proto nejenže nechaly děti při životě, ale navíc se o ně postaraly.

Odměnou porodních bab byly „vznešené domy (BATIM)“, což rabíni vykládají tak, že z nich vzešly významné rody – rod kněžský a rod levitský, jak je psáno: „A dům kněžský necht' žehná Bohu, dům Levitů necht' žehná Bohu!“ (Ne náhodou pokračuje právě citovaný žalm takto: „Bohabojní necht' žehnají Bohu!“)

Bohabojnost, která pramení v lásce, nejenže jen nebrání a neomezuje, ale může vést přímo k požehnání.

Zřejmě i proto mají kněží své požehnání lidu konat s láskou (BEAHAVA) a kohen, který nemá přítomné rád, jim, podle Mišny Brury, nesmí žehnat.

A naopak ten, jehož bohabojnost pramení z lásky, může konat dobré skutky a být pro ostatní *požehnaním*.

Sidra v číslech | Aktuality

13. sidra v Tóře (z 54), 1. sidra v knize Šemot (z 11), 7 paršiot, 6 otevřených, 1 zavřená, skládá se z 124 vět, 1763 slov a 6762 písmen, neobsahuje žádnou z 613 MICVOT | **Příští šabat je ROŠ CHODEŠ ŠVAT**